

**580100 «Экономика» багыты боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн
Негизги билим берүү программасына көз карандысыз эксперттен
РЕЦЕНЗИЯ**

Берилген 580100 «Экономика» багыты боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн Негизги билим берүү программасы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, Мамлекеттик билим берүү стандартына жана С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин ички ченемдик актыларына ылайык иштелип чыккан, толук түзүмдүү, деталдаштырылган жана концептуалдык жактан такталган документ болуп саналат. Программа экономисттерди даярдоонун заманбап талаптарына жооп берерин көрсөтөт жана компетенттүү, социалдык жоопкерчиликтүү жана атаандаштыкка жөндөмдүү адисти калыптандырууга багытталган.

ББП түзүмүнүн логикалуулугу жана программанын жалпы жоболорунан, мүнөздөмөлөрүнөн баштап кадрдык, ресурстук жана методикалык камсыздоосуна чейинки бардык негизги компоненттеринин ырааттуу баяндалышы менен айырмаланат. Документтин маанилүү артыкчылыгы – университеттин миссиясы, мекеменин өнүгүү стратегиясы жана билим берүү процессинин мазмунунун ортосундагы так байланыш. Программанын жарандуулукка, толеранттуулукка жана социалдык-адеп-ахлактык баалуулуктарга тарбиялоого багытталган коомдук миссиясына өзгөчө басым жасалат, бул гуманитардык профилдеги адистерди даярдоодогу заманбап эл аралык мамилелерге төп келет.

ББПнын максаттары көп кырдуу жана билим берүү, илимий-изилдөө, педагогикалык жана тарбиялык чөйрөлөрдү камтыйт, бул бакалавр-экономисттин бүтүн профилдин калыптандырууга мүмкүндүк берет. Программа компетенциялардын кеңири спектрин – жалпы маданий жана инструменталдык компетенциялардан баштап, ишмердүүлүктүн ар кандай түрлөрүнө (изилдөөчүлүк, педагогикалык, эксперттик-аналитикалык, уюштуруучулук-башкаруучулук жана маданий-агартуучулук) интеграцияланган кесиптик компетенцияларга чейин калыптандырат. Мындай бүтүрүүчү модели заманбап кесиптик талаптарга жооп берет жана карьералык траекториялардын ийкемдүүлүгүн камсыз кылат.

Сунушталган компетенциялар матрицасы билим берүүнүн мазмунун пландаштыруудагы системалуу мамилени тастыктайт. Дисциплиналар менен компетенциялардын ортосунда логикалык өз ара байланыш байкалат, бул жарыяланган окутуу натыйжаларына жетүүнү камсыз кылат. Окуу планы тең салмактуу түзүлгөн, милдеттүү жана вариативдик бөлүктөрдү камтыйт, бул студенттердин жеке билим алуу траекториясын түзүүгө мүмкүндүк берет.

Тандоо дисциплиналарынын болушу жана модулдук түзүм программанын практикалык багытын күчөтөт.

Кесиптик циклге өзгөчө көңүл бурулган: экономика илиминин бардык негизги бөлүмдөрү жана багыттары – микро жана макроэкономикадан баштап дүйнөлүк экономикага жана эконометрияга чейин, экономикалык окуулардын тарыхынан прикладдык маалыматтарды анализдөөгө чейин камтылган. Бул даярдоонун фундаменталдуулугун жана бүтүрүүчүдө аналитикалык, изилдөөчүлүк, ошондой эле башкаруучулук ишмердүүлүк үчүн зарыл болгон компетенцияларды калыптандырууну камсыз кылат.

Практикалар программасы деталдуу жана методикалык жактан туура берилген. Практикалардын ырааттуулугу – окуу, өндүрүштүк жана квалификация алдындагы – туруктуу кесиптик көндүмдөрдү калыптандырат. Практикалардын кеңири базасы (банк түзүмдөрү, салык органдары, ишканалардын финансылык бөлүмдөрү жана мамлекеттик мекемелер) кесиптик шарттардын ар түрдүүлүгүн камсыз кылат. Өзгөчө артыкчылык катары экономикалык анализ жүргүзүү, финансылык пландаштыруу жана баштапкы документтер менен иштөө көндүмдөрүн калыптандырууга жасалган басымды айтууга болот, бул квалификациялуу экономисттерди даярдоо үчүн өтө маанилүү.

ББПны өздөштүрүү сапатын баалоо системасы Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык иштелип чыккан жана чаралардын комплексин камтыйт: учурдагы көзөмөл, аралык аттестация жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын деталдуу түзүмү жана жыйынтыктоочу аттестациянын иштелип чыккан программасынын болушу даярдоо сапатын көзөмөлдөөнүн жогорку деңгээлде уюштурулгандыгынан кабар берет.

Кадрдык камсыздоо коюлган талаптарга жооп берет: кесиптик цикл илимий даражасы жана илимий-изилдөө тажрыйбасы бар окутуучулар тарабынан камсыз кылынган. Ресурстук база электрондук китепканаларга жеткиликтүүлүктү, адистештирилген класстарды, мультимедиялык ресурстарды камтыйт – бул билим берүү процессин уюштуруунун заманбап деңгээлин камсыз кылат.




ББП студенттердин инсандык жана атайын компетенцияларын өнүктүрүүгө багытталган жагымдуу билим берүү чөйрөсүн түзүү менен коштолот. Студенттик өзүн-өзү башкаруу, чыгармачылык, коомдук уюмдарга катышуу колдоого алынат, бул институттун тарбия иштерине болгон комплекстүү мамилесин тастыктайт.

Сунушталган 580100 «Экономика» багыты боюнча Негизги билим берүү программасы заманбап, методикалык жактан такталган жана Жогорку кесиптик

билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына жооп берген документ болуп саналат. Программа университеттин стратегиялык максаттарын чагылдырат, фундаменталдык илимий-тарыхый даярдыкты камсыз кылат, кесиптик компетенциялардын кеңири топтомун калыптандырат жана заманбап эмгек рыногунун суроо-талаптарын эске алат.

Негизги билим берүү программасы (ББП) мамлекеттик билим берүү стандарттарына, финансы-экономикалык сектордун кесиптик стандарттарынын талаптарына жана заманбап рыноктук шарттарда иштөө үчүн зарыл болгон компетенцияларга ээ квалификациялуу экономисттерди даярдоо милдеттерине толук жооп берген документ катары бекитүүгө сунушталат.

Рецензенттер:

1. Мамлекеттик салык кызматынын Нарын облусу боюнча башкармалыгынын салыктык контролдоо жана карызды өндүрүү бөлүмүнүн улук инспектору  Г.Канатбекова
2. Нарын райондук статистика бөлүмүнүн башкы адиси  А. Сулайманова
3. Транспорт департаментинин Нарын аймактык башкармалыгынын Адам ресурстары жана бухгалтердик эсеп бөлүмүнүн жетектөөчү адиси  К. Мамбеталиева